gemeente roerdalen

Brief aan de gemeenteraad

zaaknummer	uw kenmerk	contactpersoon
Z26-064051	2025/G043	ir. ing. A.H.M. Bosch
onderwerp	**datum**	**telefoon**
1e ontwerp-begrotingswijziging 2026 GR RUD LN	27 januari 2026	0475 - 538 888

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is bepaald dat de gemeenteraad zienswijzen over de ontwerpbegroting kan indienen. Het Dagelijks Bestuur (DB) van de Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN) heeft daarom de ontwerpbegroting 2026 met meerjarenraming 2027-2029 aan de gemeenteraad van de gemeente Roerdalen voorgelegd. Op dat moment was al duidelijk dat er later nog een begrotingswijziging zou worden opgesteld om de omslag te maken naar een omgevingsdienst (ODNML per 1 april 2026) die voldoet aan de (landelijk vastgestelde) verplichte robuustheidscriteria. De voorliggende 1e ontwerp-Begrotingswijziging 2026, heeft betrekking op deze transformatie en is voor zienswijze aan u aangeboden.

U heeft ons op 25 november 2025 verzocht om hierover inhoudelijk advies aan u uit te brengen. De voorliggende ontwerpbegroting 2026 is duidelijk en wij adviseren u dan ook om geen zienswijze in te dienen. Voor de raadsadviescommissie van 6 januari waren deze stukken zonder advies geagendeerd en zijn daar ook nader toegelicht.

Achtereenvolgens zullen wij inhoudelijk stilstaan bij de argumenten, kanttekeningen en financiële verantwoording/effecten voor de gemeente Roerdalen op basis waarvan wij tot dit advies zijn gekomen.

Argumenten om in te stemmen met voorliggende ontwerpbegroting
De nieuwe begrotingsopzet voor 2026 kent als fundament de volgende onderdelen:

a. 1e kwartaal: in overeenstemming met de vastgestelde Begroting 2026 van de RUD-LN
b. 1e kwartaal: de implementatie van het vastgestelde Bedrijfsplan, inclusief de opbouw van het weerstandsvermogen
c. 2e t/m 4e kwartaal: nieuwe opzet in overeenstemming met de robuustheidsbepalingen ODNML

Ad a. Vastgestelde begroting 2026 RUD-LN
Cijfermatig is er niets veranderd aan de vastgestelde Begroting 2026 die eerder door het AB werd vastgesteld. Voor het 1e kwartaal is 25% (1 kwartaal) van deze begroting overgenomen; dit komt neer op een totaal van €946.000 (zowel baten als lasten).

Ad b. Bedrijfsplan
De financiën wegens de implementatie van het Bedrijfsplan zijn bijgesteld. Zoals in de Bestuursrapportage 2025 al werd getoond, verschuiven de verwachte uitgaven tussen 2025 en 2026. Tevens komen de totale kosten uit op €1.743.000 en dat is €98.000 lager dan de eerdere raming van €1.841.000.

De totale kosten voor 2026 komen uit op €1.285.000. Hiervan kan €633.000 worden bekostigd door een onttrekking aan de bestemmingsreserve robuuste omgevingsdiensten. Dan resteert een bedrag van €652.000 dat moet worden gefinancierd met een eenmalige deelnemersbijdrage.

Om aan de robuustheidscriteria te kunnen voldoen, dient de ODNML over een voldoende groot weerstandsvermogen te beschikken. In het Bedrijfsplan van medio 2025 is dit aspect van de robuustheidscriteria nog niet voldoende uitgewerkt. Daardoor zal de daadwerkelijke financiële impact voor de deelnemers pas na de behandeling van de kadernota 2027 duidelijker worden. Vooruitlopend op deze kadernota stelt RUD LN voor om in de nu voorliggende begrotingswijziging financiële maatregelen te treffen.

Een robuuste omgevingsdienst met eigen personeel en verantwoordelijkheden kent een ander risicoprofiel dan de huidige netwerkorganisatie. Volgens RUD LN zal de huidige omvang van de Algemene Reserve ad €155.000 onvoldoende zijn om de nog uit te werken risico's het hoofd te kunnen bieden. Daarom wordt door de RUD voorgesteld om via een eenmalige kapitaalinjectie van €845.000 de algemene reserve en daarmee het weerstandsvermogen aan te vullen tot een bedrag van €1 miljoen. Ook de bekostiging hiervan loopt via een eenmalige deelnemersbijdrage.

Bovenstaande ontwikkelingen maken dat er volgens de RUD een eenmalige deelnemersbijdrage nodig is van:
€652.000 (bedrijfsplan) + €845.000 (weerstandsvermogen) = €1.497.000.

Ad c. Robuuste begroting ODNML
In het voorjaar werd al een blauwdruk voor een robuuste begroting gepresenteerd aan het Algemeen bestuur. Deze opzet is de afgelopen periode verfijnd. Daarnaast zijn ramingen geactualiseerd;
In 2026 wordt uitgegaan van een 80%-begroting (betreft vooral de personeel-gerelateerde kosten) en zijn organisatiekosten zoveel als mogelijk onderbouwd met offertes en contracten.

Dit deel van de begroting 'start' op 1 april 2026 en is daarmee van toepassing op de laatste 3 kwartalen van 2026; oftewel 75% van de totale opzet, maar dan op een 80%-uitvoeringsniveau. Dit percentage loopt de komende jaren op naar 100% in het jaar 2030.

Voor dit onderdeel van de begroting geldt dat het totaal van de baten gelijk is aan het totaal van de lasten en een totaal kent van €14.205.506. Dit sluit exact aan op de cijfers in het Bedrijfsplan die medio 2025 aan het Algemeen Bestuur zijn gepresenteerd.

Deelnemersbijdragen gewijzigd als gevolg van een verbreedde verdeelsleutel
De middelen voor de ODNML komen grotendeels van gemeenten en de provincie. Per 1 april 2026 wordt de verdeelsleutel verbreed naar inwonertal, bedrijvenbestand en oppervlakte. Een actueel bedrijvenbestand is daarbij cruciaal. De recente opschoning — waarbij bedrijven met een lage milieubelasting uit het bestand zijn verwijderd — zorgt voor harmonisatie en een gelijker speelveld, al is deze opschoning nog niet volledig afgerond. Dit leidt tot verschuivingen in de deelnemersbijdragen. Voor Roerdalen blijft het effect beperkt.

Bijdrage in de verhoging van de algemene reserve.
In deze begrotingswijziging wordt verzocht om extra bijdragen van de gemeenten voor een verhoging van de algemene reserve, zodat er voldoende weerstandsvermogen kan worden gerealiseerd om aan de robuustheidscriteria te voldoen.

Kanttekeningen naar aanleiding van voorliggende ontwerpbegroting
Niet instellen bestemmingsreserve arbeidsvoorwaarden personeel
De nieuwe organisatie verwacht in 2026 veel nieuw personeel, deels van deelnemende organisaties, met bijbehorende arbeidsrechten. Gemeenten moeten deze rechten per medewerker overdragen, maar de impact is nog onduidelijk. Dit betreft verlofrechten, salarisgaranties en individuele afspraken. Omdat er nog zoveel onduidelijkheden zijn is er nu niet voor gekozen om nu deze bestemmingsreserve in te stellen.

De deelnemersbijdragen stijgen fors.
De huidige netwerk RUD voldeed niet aan de robuustheidscriteria die het rijk heeft gesteld aan de omgevingsdiensten. Om hier wel aan te voldoen is één van de stappen om hier een fysieke omgevingsdienst van te maken. Een eigenstandige organisatie met ook bijbehorende overhead is een stuk duurder dan het netwerkmodel, in onderstaande tabel is het verschil over de jaren weergegeven. Dit is met name als gevolg van extra overhead, betere taakuitvoering en verdeling van de bedrijven. Hieronder in de tabel staan de meerkosten voor de gemeente Roerdalen.

	2026	2027	2028	2029	2030
Plus bedrag ODNML op kosten huidige RUD	€ 130.000	€ 262.000	€ 299.000	€ 339.000	€ 349.000

Sommige gemeenten overwegen een zienswijze in te dienen, met het verzoek om het invoeren van de verdeelsleutel en de voor de voor hun vrij plotselinge, maar wel aanzienlijke financiële gevolgen stapsgewijs door te voeren. Een dergelijke fasering is naar verwachting niet voordelig voor Roerdalen. Roerdalen verwelkomt het feit dat er nu financieel een gelijker speelveld ontstaat.

Moment van bepalen hoogte weerstandsvermogen.
De hoogte van het benodigde weerstandsvermogen hangt af van de risico's die in de Kadernota 2027 worden vastgesteld. De Kadernota is al door het Dagelijks Bestuur bekrachtigd en staat op 26 maart 2026 voor besluitvorming geagendeerd (conceptagenda) in het Algemeen Bestuur. Provinciale Staten en gemeenteraden moeten daarna nog formeel instemmen; voor een kadernota is een zienswijzeprocedure niet gebruikelijk.

Door de oprichting van de fysieke ODNML per 1 april is de gebruikelijke volgorde van besluitvorming echter niet haalbaar. Daardoor is de vraag gerechtvaardigd of nu al een bedrag voor risicovorming moet worden opgenomen, of dat dit kan worden doorgeschoven naar de jaarrekening 2026. Hoewel gemeenten eerder hebben afgesproken garant te staan voor niet-afgedekte risico's, moet de ODNML bij de start wel beschikken over voldoende weerstandsvermogen.
In de ontwerp-begrotingswijziging is daarom voorlopig een stelpost van € 1 miljoen opgenomen. De risico-inventarisatie in de Kadernota wordt op 26 februari nog besproken in de werkgroep Financiën, wat invloed kan hebben op het benodigde bedrag. Omdat de Kadernota en de financiële risico's samenhangen, is het wenselijk eventuele belangrijke aandachtspunten al in het DB van 12 maart te bespreken. Een definitief besluit over de bestemmingsreserve hoort echter plaats te vinden bij de vaststelling van de Kadernota op 26 maart, omdat dan de risico's beleidsmatig worden bepaald. Instemming met de begrotingswijziging nu betekent feitelijk dat al vooruit wordt gelopen op risico's die nog formeel moeten worden vastgesteld.

Financiële consequenties voor de 1ste ontwerpbegrotingswijziging 2026 voor de RUD LN
De opgestelde 1e Begrotingswijziging 2026 heeft in beginsel alleen betrekking op 2026. Dat betekent dat er geen meerjarige begrotingswijziging ter besluitvorming wordt voorgelegd. In het voorjaar van 2026 wordt de ontwerpbegroting 2027 met meerjarenramingen 2028-2030 aan de deelnemers ter zienswijze voorgelegd. In deze begroting worden de structurele uitgangspunten van de nu voorliggende 1e Begrotingswijziging 2026 doorgetrokken.
Daarnaast is ook in beeld gebracht welk deel van de gevraagde deelnemersbijdrage voor 2026 een eenmalige grondslag kent en welk deel structureel van aard is.

Deelnemersbijdrage 2026.	Incidenteel	Structureel	Totaal
Roerdalen	€ 47.000	€ 459.000	€ 506.000

Nieuwe bijdrage gemeente Roerdalen
De 1e Begrotingswijziging 2026 van de RUD LN/ODNML heeft weinig financiële gevolgen voor gemeente Roerdalen. Er is in onze begroting rekening gehouden met incidentele kosten en een hogere bijdrage. Deze begrotingswijziging blijft binnen de bedragen die zijn gereserveerd in onze begroting.
De incidentele kosten bestaan voor een bedrag van 44% zijnde € 19.000 aan het bedrijfsplan en voor een bedrag zijnde € 28.000 voor bijdrage aan de vorming van een algemene reserve.

De nieuwe bijdrage voor Roerdalen in 2026 is bepaald op in totaal € 506.000. Deze nieuwe bijdrage aan de ODNML moet – om de vergelijking van de huidige kosten te maken – worden afgezet tegen de huidige bijdrage aan de netwerk-RUD, vermeerderd met de afnemende bijdrage aan de MER-Omgevingsdienst (er is immers sprake van overdracht van de milieutaken vanuit SC MER naar de ODNML).

Meerjarenbegroting 2027 – 2030 indicatief.

Deelnemersbijdrage meerjarig, indicatie	2026	2027	2028	2029	2030
Roerdalen	€ 506.000	€ 653.000	€ 691.000	€ 729.000	€ 739.000

De bijdrage aan de ODNML loopt tot in 2030 verder op van € 506.000 in 2026 naar € 739.000.

Het meerjarige effect en de dekking is in onderstaande tabel weergegeven. Het voorstel is de begrootte bedragen in de meerjarenraming te laten staan, zodat we mogelijke risico's in 2026 en wijzigingen in de begroting van de OD NML van 2027 kunnen opvangen.

Begroting:		**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Beschikbaar budget		550.000	667.000	707.000	744.000	744.000
Bijdrage ODNML Roerdalen obv eerste begrotingswijziging 2026 RUD		506.000	653.000	691.000	729.000	739.000
Overschot 2026		44.000	14.000	16.000	15.000	5.000

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Roerdalen,
De secretaris, De burgemeester,

ing. L.H.C. Bijl ing. J.M.A. van Agtmaal

Bijlage(n): geen
c.c.: